

's-Gravenhage, 22 februari 2021

AAN
Fractie ChristenUnie
Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EH 's-GRAVENHAGE

Betreft: Consultatie ontwerp initiatief Wet verantwoord en duurzaam internationaal ondernemen

Waarde initiatiefnemers,

Bij brief van 8 februari 2021 heeft u de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling bestuursrechtspraak) verzocht om een reactie op het ontwerp initiatiefwetsvoorstel van de leden Voordewind, Alkaya, Van den Hul en Van den Nieuwenhuijzen houdende regels voor gepaste zorgvuldigheid in productieketens om schending van mensenrechten, arbeidsrechten en het milieu tegen te gaan bij het ondernemen van buitenlandse handel (Wet verantwoord en duurzaam internationaal ondernemen).

Het wetsvoorstel introduceert een algemene zorgplicht voor ondernemingen ten aanzien van mogelijke nadelige gevolgen van hun activiteiten voor mensenrechten, arbeidsrechten of het milieu in een land buiten Nederland, en voor een specifieke categorie van ondernemingen het principe van gepaste zorgvuldigheid in productieketens, zoals dat is neergelegd in de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen.

Graag voldoet de Afdeling bestuursrechtspraak met deze brief aan uw verzoek.

Deze reactie loopt niet vooruit op de beantwoording van vragen waarvoor de Afdeling bestuursrechtspraak zich bij de behandeling van zaken gesteld zal zien.

De Afdeling bestuursrechtspraak beperkt zich in deze fase van het voorstel tot enkele punten die voor de rechtspleging en de rechtsbescherming in het bijzonder van belang kunnen zijn.

- **De toegang tot de (bestuurs)rechter**

Vastgesteld wordt dat het voorstel geen bijzondere regels bevat over de competentie van de (bestuurs)rechter. Dit betekent dat de algemene bestuursrechter bevoegd is te oordelen over besluiten van de toezichthouder, zoals besluiten tot het opleggen van een

is bij de Afdeling – in ieder geval deels - aanwezig.

De Afdeling is de bevoegde hoogste bestuursrechter in zaken over de EU-Houtverordening, waarin een vergelijkbare zorgplicht en 'due diligence' verplichting is opgenomen. Hierover is tot nu toe één uitspraak gedaan (ECLI:NL:RVS:2020:2571). Weliswaar heeft dit concept-voorstel een bredere reikwijdte dan de EU-Houtverordening, maar de bevoegdheid van de toezichthouder is beperkt (zie de bepalingen uit hoofdstuk 2) tot nader omschreven grote ondernemingen. Veel zal dan ook afhangen van het beleid en capaciteit van de toezichthouder en van de vraag welke partijen, NGO's of andere belanghebbenden, tegen besluiten van de toezichthouder op zullen willen komen bij de (bestuurs)rechter.

Ik vertrouw er op u met deze voorlichting in dit stadium van dienst te zijn geweest.

Ik zend deze brief heden ook per mail aan de betrokken fractiemedewerker.

Hoogachtend,

Mr. B.J. van Ettehoven,